

การระบาดของโรคกระเพาะลำไส้อักเสบเกี่ยวข้องกับไวรัสโนรวอล์ก ในโรงเรียนประถมศึกษา ประเทศฮ่องกง

กระทรวงสาธารณสุขฮ่องกง ได้ดำเนินการสอบสวนการระบาดของโรคกระเพาะลำไส้อักเสบ (gastroenteritis) ที่เกิดขึ้นกับเด็กนักเรียนโรงเรียนประถมศึกษา 150 คน ในโรงเรียนที่ตั้งอยู่แถบมณฑลทางภาคกลางและตะวันตก ระหว่างวันที่ 13 - 14 พฤศจิกายน พ.ศ. 2546 จากการสอบสวนโรคพบว่า นักเรียนที่ป่วยมีอาการอาเจียน อุจจาระร่วง และปวดท้อง และมีนักเรียน 2 คน ที่เข้ารับการรักษาด่วนในโรงพยาบาลและอาการดีขึ้น ขณะที่นักเรียนคนอื่น ๆ กลับไปพักผ่อนที่บ้าน

กระทรวงสาธารณสุขได้ติดตามเฝ้าระวังในโรงเรียนอย่างต่อเนื่อง และได้ติดตามค้นหาผู้ที่มีการในหมู่นักเรียน และผู้ปกครอง พร้อมทั้งเก็บตัวอย่างอุจจาระส่งตรวจทางห้องปฏิบัติการ ซึ่งทราบผลการตรวจในช่วงบ่ายของวันที่ 14 พฤศจิกายน พบว่า มีตัวอย่างอุจจาระจากนักเรียนที่ป่วย 1 รายให้ผลบวกต่อ Norwalk-like-virus

โรคกระเพาะลำไส้อักเสบจากเชื้อไวรัส ที่มีสาเหตุจาก Norwalk-like-virus โดยปกติจะพบเพียงอาการ คลื่นไส้ อาเจียน อุจจาระร่วง ปวดท้อง มีไข้ต่ำ ๆ และอ่อนเพลีย ซึ่งจะมีอาการอยู่ประมาณ 24 - 48 ชั่วโมง และเป็นโรคที่พบบ่อยในช่วงฤดูหนาว ในปี พ.ศ. 2545 มีรายงานการระบาดของโรคกระเพาะลำไส้อักเสบจากเชื้อไวรัส ที่มีสาเหตุจาก Norwalk-like-virus เกิดขึ้นในโรงเรียนประถมศึกษาถึง 9 ครั้ง ทำให้นักเรียนป่วย มากกว่า 300 ราย

กระทรวงสาธารณสุขฮ่องกง ได้กำหนดแนวทางการป้องกันและควบคุมโรคติดต่อให้กับ ศูนย์ดูแลเด็ก, โรงเรียนอนุบาล, โรงเรียน และสถาบันที่เกี่ยวข้อง ทุกแห่ง เพื่อดำเนินการอย่างต่อเนื่องอยู่แล้ว หลังจากการระบาดของโรคนี้ ทีมเจ้าหน้าที่กระทรวงสาธารณสุข ได้เสนอให้โรงเรียนตระหนักถึงความสำคัญของคำแนะนำเกี่ยวกับโรคกระเพาะลำไส้อักเสบจากเชื้อไวรัส รวมทั้งวิธีการทำลายเชื้อที่เหมาะสม ซึ่งทางโรงเรียนได้ดำเนินการทำลายเชื้อ ตามข้อเสนอเป็นอย่างดี ในวันที่ 14 - 15 พฤศจิกายน ภายใต้การดูแลของกระทรวงสาธารณสุขฮ่องกง และทุกโรงเรียนยังได้รับการแจ้งเตือน ให้ดำเนินการป้องกันโรคกระเพาะลำไส้อักเสบจากเชื้อไวรัส ตามมาตรฐานที่กำหนดไว้สำหรับสถาบันต่าง ๆ

โฆษกกระทรวงสาธารณสุขฮ่องกง กล่าวว่า การติดเชื้อโรคนี้ สามารถติดต่อได้ทาง อาหารและน้ำที่ปนเปื้อนเชื้อไวรัส, การสัมผัสกับอาเจียนหรืออุจจาระของผู้ติดเชื้อ หรือวัตถุที่ปนเปื้อนเชื้อ และโดยการแพร่กระจายทางอากาศ

คำแนะนำสำหรับประชาชนเพื่อป้องกันโรคกระเพาะลำไส้อักเสบจากเชื้อไวรัส ดังนี้

1. ควรล้างมือให้สะอาดก่อนรับประทานอาหาร และภายหลังจากการขับถ่าย และการจับต้องสิ่งอาเจียน หรืออุจจาระ
2. สวมถุงมือขณะทำลายสิ่งอาเจียนและอุจจาระ และล้างมือให้สะอาด หลังจากนั้นทำความสะอาดและทำลายเชื้อในพื้นที่ปนเปื้อนเชื้อ และสิ่งของโดยทันที โดยใช้ผงซักฟอกเจือจางในอัตราส่วน 1 หน่วยต่อน้ำ 49 หน่วย
3. นักเรียนที่ป่วยควรให้หยุดโรงเรียน และพักผ่อนอยู่ที่บ้าน
4. ดูแลให้ในบ้านมีอากาศถ่ายเทได้ดี
5. รับประทานอาหารที่มีการปรุงสุกตลอด โดยเฉพาะอย่างยิ่งอาหารทะเลและจำพวกหอย

การเฝ้าระวังโรคกระเพาะลำไส้อักเสบจากเชื้อไวรัส ในช่วงฤดูกาลที่มักพบการเกิดโรคสูง กระทรวงสาธารณสุขฮ่องกง ได้แจ้งเตือนให้โรงเรียนทุกแห่ง เฝ้าสังเกตอาการของโรคนี้ในกลุ่มเด็กนักเรียน หากสงสัยว่ามีการระบาดเกิดขึ้น ให้รีบรายงานทันทีสำหรับประชาชนสามารถรับคำแนะนำเรื่อง การป้องกันโรคกระเพาะลำไส้อักเสบจากเชื้อไวรัส ได้จากเว็บไซต์ของกระทรวงสาธารณสุข (<http://www.dh.gov.hk/>) หรือ โทรศัพท์ DH's Central Health Education Unit hotline เบอร์ 2833 0111

สนใจติดตามสถานการณ์ คลิกได้ที่ website <http://www.dh.gov.hk/>

สนใจข้อมูลเรื่องไวรัสโนรวอล์ก คลิกได้ที่ 1. <http://www.astdhppe.org/infect/norwalk.html>

2. <http://vm.cfsan.fda.gov/mow/chap34html> 3. http://www.drgreene.com/21_1150.html

4. <http://www.m-ww.de/krankheiten/infektionskrankheiten/norwalkvirus.html>

ถอดความและเรียบเรียง โดย บวรพรรณ ดิเรกโชค และอุบลรัตน์ นฤพนธ์จิรกุล
กลุ่มเฝ้าระวังสอบสวนทางระบาดวิทยา สำนักโรคติดต่อ

เอกสารอ้างอิง

1. Government of Hong Kong Special Administrative Region Department of Health. Norwalk-like virus implicated in primary school gastroenteritis outbreak. New Bullentin (serial online) [cited 2003 Nov 14]. Available from: URI: <http://www.info.gov.hk/dh/new/>.

บทบรรณาธิการ

ในต่างประเทศพบว่า Norwalk-like virus เป็นสาเหตุอันดับหนึ่งของการป่วยด้วยอาการคลื่นไส้ อาเจียน ปวดท้อง มีไข้ต่ำ ๆ อ่อนเพลีย โดยเฉพาะการป่วยเป็นกลุ่มเป็นกลุ่มก้อน ในประเทศไทยไม่ค่อยมีรายงาน เพราะพอตรวจ bacteria ไม่เจอ ก็ไม่ได้ตรวจหาเชื้อตัวอื่นอีก เมื่อเดือนมีนาคม ปี 2545 มีการระบาดของโรคอาหารเป็นพิษที่โรงแรมแห่งหนึ่งในจังหวัดพังงา มีนักท่องเที่ยวป่วยประมาณ 20 คน แต่ตรวจไม่พบเชื้อต้นเหตุ ชื่อน่าสนใจ คือ คณะสอบสวนโรคที่ไปพักในโรงแรมและทานอาหารด้วย มีอาการป่วย 2 คน มีไข้ต่ำ ๆ ปวดกล้ามเนื้อ อูจจาระร่วง อาเจียน เมื่อส่งอุจจาระตรวจที่ศูนย์ควบคุมโรคแห่งชาติ สหรัฐอเมริกา พบ Norwalk-like virus ด้วยวิธีการ PCR จึงมีความจำเป็นที่จะต้องพัฒนาความสามารถทางห้องปฏิบัติการ ให้ทำการตรวจ PCR หาเชื้อไวรัสชนิดนี้ ซึ่งผู้เชี่ยวชาญจาก CDC สหรัฐฯ ได้ให้การสนับสนุนวัสดุในการตรวจทางห้องปฏิบัติการของกรมวิทยาศาสตร์การแพทย์แล้ว โดยในอนาคตหากมีผู้ป่วยหรือการระบาดที่สงสัยว่า เกิดจากเชื้อ NLV ห้องไวรัสทางเดินอาหาร (Enterovirus) ของกรมวิทยาศาสตร์การแพทย์ จะสามารถดำเนินการตรวจวิเคราะห์ได้

โดย นพ.คำนวณ อึ้งชูศักดิ์
สำนักโรคระบาดวิทยา กรมควบคุมโรค

**สถานการณ์ผู้ป่วยเอดส์และผู้ติดเชื้อเอดส์ที่มีอาการในประเทศไทย
ณ วันที่ 31 ตุลาคม พ.ศ. 2546**

สำนักโรคระบาดวิทยา กรมควบคุมโรค ได้รับรายงานผู้ป่วยเอดส์และผู้ติดเชื้อที่มีอาการ จากสถานบริการทั้งภาครัฐและเอกชน ตั้งแต่ พ.ศ. 2527 ถึงวันที่ 31 ตุลาคม พ.ศ. 2546 รวมทั้งสิ้น 309,514 ราย และมีผู้เสียชีวิต 70,786 ราย โดยจำแนกเป็นผู้ป่วยเอดส์จำนวน 226,113 ราย และมีผู้เสียชีวิต 62,026 ราย (ตามปีที่เริ่มป่วย) ผู้ติดเชื้อที่มีอาการจำนวน 83,401 ราย และมีผู้เสียชีวิต 8,760 ราย (ตามปีที่เริ่มป่วย)

ผู้ป่วยเอดส์ กลุ่มอายุ ที่พบมาก เป็นกลุ่มวัยทำงานที่มีอายุระหว่าง 20 - 39 ปี พบว่า กลุ่มอายุ 25 - 29 ปี มีผู้ป่วยสูงสุด (ร้อยละ 26.49), รองลงมาอายุ 30 - 34 ปี (ร้อยละ 25.45) อายุ 35 - 39 ปี (ร้อยละ 15.81), อายุ 20 - 24 ปี (ร้อยละ 9.97) และต่ำสุดในกลุ่มอายุ 10 - 14 ปี (ร้อยละ 0.13) **อาชีพ** พบว่า ผู้ป่วยส่วนใหญ่ประกอบอาชีพ รับจ้างมากที่สุด รองลงมา คือ เกษตรกรรม, ว่างาน, ค้าขาย และงานบ้าน (ร้อยละ 44.3, 20.7, 5.5, 4.3 และ 3.7 ตามลำดับ) **โรคติดเชื้อฉวยโอกาส** ที่ได้รับรายงานมากที่สุด 5 อันดับแรก คือ Mycobacterium tuberculosis, Pulmonary or extrapulmonary 65,946 ราย (ร้อยละ 25.5) รองลงมา โรคปอดบวมจากเชื้อ *Pneumocystis carinii* 48,071 ราย (ร้อยละ 18.6), Cryptococcosis 38,124 ราย (ร้อยละ 14.8), Candidiasis ของหลอดอาหาร หลอดลม (Esophagus, Trachea, Bronchi) หรือปอด 11,872 ราย (ร้อยละ 4.6) และ Pneumonia recurrent (Bacteria) มากกว่า 1 ครั้งใน 1 ปี จำนวน 8,341 ราย (ร้อยละ 3.2) รายละเอียดอื่นๆ ตามแผนภูมิ

เรียบเรียงโดย สุวดี ดีวงษ์ และเพ็ญศรี จิตรนันททรัพย์
ศูนย์ข้อมูลทางระบาดวิทยา สำนักโรคระบาดวิทยา